

Командантом події став Степан Голяш, колишній повстанець, який 1947-го зі своїм відділом пробився з окупованої більшовиками України на Захід.

Акція протесту під час Олімпійських ігор у Монреалі, 1976 рік / Усі фото надав автор

Майже дві сотні молодих українців відвідали офіс Міжнародного олімпійського комітету й передали заяву з протестом щодо виступу на Іграх команди СРСР. На центральній площі Мюнхена й у залі готелю "Шератон" влаштували концерти українських колективів. На вулицях роздавали листівки. Окрема група працювала зі спортсменами й журналістами.

Представників преси просили не вживати термін "російська команда" щодо радянських атлетів — адже серед них було багато представників інших народів. Показовою є відповідь на це прохання від британської телерадіокомпанії ВВС: *"Ми передавали програму Олімпійських ігор як суто спортивну подію, якою вона насправді має бути. Ми послуговуємося офіційними назвами команд. Якщо ми іноді згадували Росію чи росіян, то тільки тому, що це загальноприйняті слова замість СРСР. Подібно як Америка чи американці — замість США. Обидва терміни, можливо, літературно не точні, але жодне не має політичного значення".*

Читайте також: **Гібридний білий прапор: чому «нейтральність» російських олімпійців пахне порохом і лицемірством**

Гопак на футбольному полі

Місцем Олімпіади 1976 року став канадський Монреаль. Ідеальне місце для української еміграції. Тож СУМ організував II Світовий злет, на який прибуло 482 молоді особи з Канади, США, Великої Британії, Німеччини, Бельгії та Австралії.

Щоденно учасники Злету виїжджали до олімпійських об'єктів, де роздали десятки тисяч листівок англійською, французькою, іспанською, німецькою, російською та українською мовами. Перед головним будинком Олімпіади щовечора влаштовували концерти.

Один із них тривав три години: виступала сумівська капела "Батурин" під керівництвом Василя Кардаша, у минулому — в'язня Аушвіцу. *"В парі з цим ішов розголос про українські виступи в канадській та світовій пресі, бо предметом сумівських акцій стали і маніфестації на спортових площах, і стягнення та палення советських прапорів, і вивішування та маяння українського прапора",* — писав журнал української молоді "Авангард".

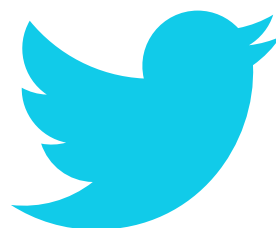
Особливого розголосу набув **інцидент з 20-річним Данилом Мигалем**. На футбольний матч між збірними СРСР і НДР він прийшов у компанії друзів. Хлопці вивісили на трибунах транспарант: FREEDOM UKRAINE. Посеред зустрічі Данило, одягнутий у вишиванку, вибіг на поле з синьо-жовтим прапором на плечах і став танцювати гопака. Порушника затримала поліція. З відділка його забрав Андрій Бандера — син провідника ОУН, акредитований на ігри як журналіст.

У СРСР Данилової акції не побачили — матч транслювали в записі, дражливий момент вирізали. Втім радянська преса іноді згадувала про акції українських діаспорян. Київська "Спортивна газета" писала: *"Члени західнонімецької СУМ "прославилися" бешкетами під час Ігор у Мюнхені, чималий гурт уже "досвідчених антиолімпійців" висилася на Ігри до Монреаля. Що ж, вони своє "відпрацювали", відкричали і відказалися".*

Читайте також: **Коли Міжнародний олімпійський комітет насправді загубив честь і чесність?**

"Нишпорки" й "гавкуни"

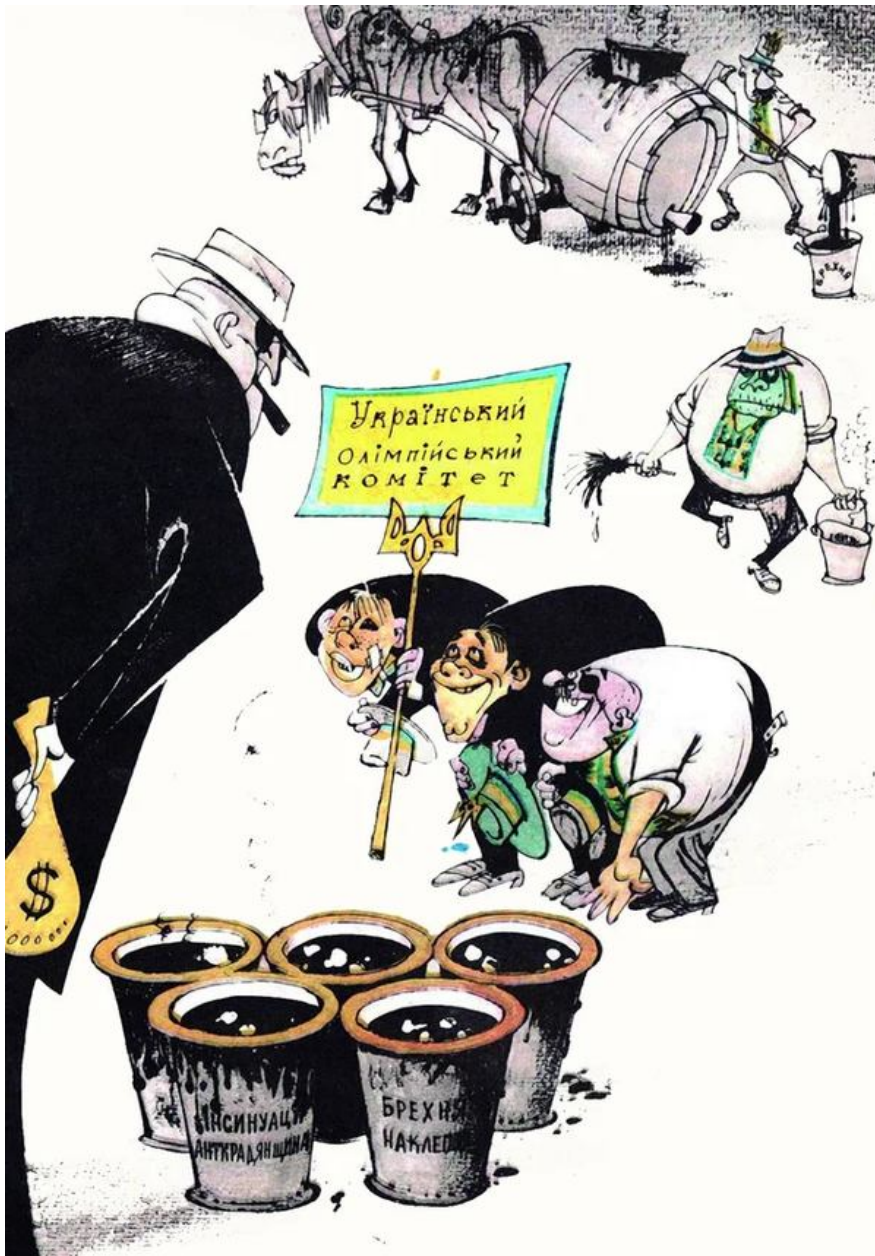
На Олімпіаду 1980-го в Москві українські активісти доступу практично не мали. Натомість вони показали себе під час тогорічних зимових ігор, що відбулися в американському Лейк-Плесіді. Під час хокейного матчу Канада — СРСР на трибунах вивісили чотири синьо-жовті прапори та два транспаранти. Ще в першій частині гри

поліція вивела шістьох уболівальників. Н

а матчі США — СРСР правоохоронці були обачніші й затримали активістів СУМ ще перед спортивною ареною. Ту зустріч сенсаційно виграла команда США, що складалася з молодих хокеїстів. Її назвали "Дивом на льоду", через 20 років у прокат вийшов однойменний фільм. І в ньому на трибунах таки є українські транспаранти.

Олімпійські ігри крізь приму гумористичних журналів (еміграційного "Лиса Микити" та радянського "Перцю")

Київський журнал "Старт" рапортував: "Молодчики з буржуазно-націоналістичної організації СУМ під захистом американської поліції в місцях перебування радянських спортсменів по кілька годин на день розмахували транспарантами з антикомуністичними гаслами, здійснювали інші ворожі акції". "Спортивна газета" доповнювала: "На Олімпіаді було чимало нишпорок і гавкунів із СУМ та інших націоналістичних організацій, підпорядкованих спеціальним службам. Тут вони теж намагалися шкодити олімпійцям з соціалістичних країн. І знову їхні спроби розвіялися в прах".

Утім це радянська преса бачила за протестними акціями американських політиків. Українці ж боролися не лише з радянською пропагандою, а й з аполітичністю МОК. Студенти засипали листівками олімпійський пресцентр, за що їх позбавили акредитації. Тоді 16 юнаків на 1,5 години захопили головний офіс МОК. Журнал "Авангард" описував: "Вся праця МОК зупинилась і двічі гуділи підозрілі пожежні алярми. Поліція примусово вивела демонстрантів, їм дозволили вийти з готелю через головні двері. Перед виходом на вулицю вони відспівали український національний гімн".

Читайте також: **Російські Z-спортсмени досі не покарані за підтримку війни, навіть в Україні**

Ukraine у клітці

Року 1984 вже радянські спортсмени не поїхали на Олімпійські ігри до Лос-Анджелеса. Оприлюднюючи причини бойкоту, "Спортивна газета" згадала і про сумівців:

«НОК СРСР та олімпійські комітети інших країн заявили, що не хочуть бути учасниками антиспортивного, антикомуністичного шабашу в Лос-Анджелесі, не можуть наражати спортсменів на небезпеку терору з боку вихованих колишнім губернатором Каліфорнії "Ангелів пекла" та гангстерів і бешкетників з інших кінців США, найнятих нинішнім главою Білого дому Рональдом Рейганом. Залишиться без роботи на період лос-

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

анджелеських ігор і бандерівська СУМ. Хіба що приставлять її для гавкання і бешкетів, тільки тепер уже не до радянських спортсменів, а до будь-якої іншої спортивної делегації».

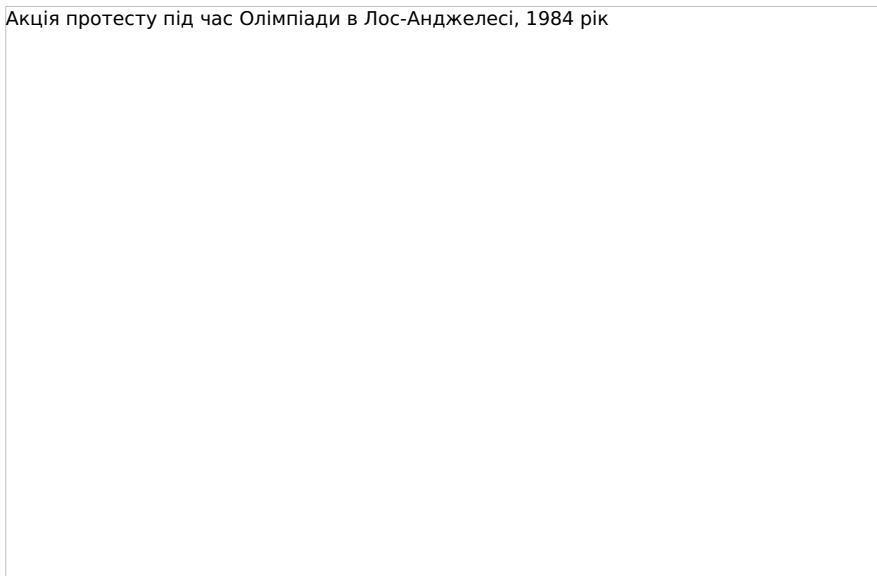

Людина у клітці символізує українського спортсмена, а ведмідь — Росію. Олімпійські ігри в Лос-Анджелесі, 1984 рік

Відсутність команди СРСР не знеохотила молодих активістів. На III Світовий злет прибули представники США, Канади, Аргентини, Австралії, Німеччини, Бельгії та Великої Британії. Організували пресову службу, яка розсилала повідомлення до 360 інформаційних агенцій і газет. Розповсюдили приблизно 100 тисяч листівок. Щодня на міські вулиці виносили символічну клітку, у якій сиділа дівчина з табличкою Ukraine. Це була Ліда Маркович з Аргентини.

— Ми вибирали активності, в яких можна брати участь, — пригадує жінка, якій тепер 64 роки. — Зокрема співочі репетиції чи танцювальні. Але співи й танці — це не моє. З плакатами ми об'їжджали різні центральні частини Лос-Анджелеса та спортивні майданчики, де відбувалися змагання. Вирішили зробити клітку, в якій перебуватиме людина, яка символізує українського спортсмена. Я запропонувала себе, щоб бути в цій клітці. Зустрічні люди аплодували, коли ми проходили повз них. "Ми з вами!", "Україна має бути вільною!" — дотепер пам'ятаю ці фрази, які нам скандували.

Акція протесту під час Олімпіади в Лос-Анджелесі, 1984 рік

Акція протесту під час Олімпіади в Лос-Анджелесі, 1984 рік

Взимку 1988-го 75 сумівців приїхали на Зимові ігри до Калгарі, Канада. Радянська делегація підготувалася до цього: у місцях, куди приносили синьо-жовті прапори, одразу ж масово з'являлися червоні. Служба безпеки затримувала прапороносців і під час хокейних матчів — найпопулярніших змагань. Попри все, звіт СУМ стверджує: "Наш український прапор не раз з'являвся на канадських, американських та советських телебаченнях".

Читайте також: **Олімпіада порожнечі: чому «Шолом пам'яті» Владислава Гераскевича став вироком для репутації МОК**

Акція протесту під час зимових Олімпійських ігор у Калгарі, 1988 рік

На Літні ігри 1988-го в Сеулі українська діаспора не розраховувала. Свою увагу сконцентрували на іншій події — 1000-літті Хрещення Руси-України. Полеми боротьби мали стати не стадіони, а церковні майданчики — Ватикану й Константинополю. А вже в наступний олімпійський цикл Україна увійшла як незалежна держава. Попри це, СУМ і далі влаштовує Світові злети під час Олімпіад: вони відбулися 1996-го в Атланті, 2000-го в Сіднеї, 2010-го у Ванкувері. Тепер їхня мета — підтримати своїх спортсменів і відсвяткувати їхні здобутки.

—
Святослав Липовецький, публіцист, дослідник історії українського визвольного руху та українсько-польських взаємин; опубліковано у виданні **"Локальна історія"**

Читайте також:

- **Чим відрізняється Олімпіада у Гітлера від ЧМ у Путіна?**
- **Citius, altius, fortius - communis: МОК вперше в історії змінив девіз Олімпіад**
- **Як реагує світ на використанням спорту російським фігурером в цілях агресії?**
- **Як КДБ СРСР боровся з ідеєю української незалежності: «Націоналістами записували всіх»**
- **Трьох російських борців, які зігнали на мітингу Путіна, допустили до ЧС**
- **Фейковий нейтралітет: що приховують російські та білоруські тенісисти, які грають на Wimbledon-2023?**
- **Олімпіада Української Вільної Молоді у 1980 році в Аргентині**
- **Чи стане Олімпіада 2024 у Парижі рекламою фашистської Росії?**

Share 0

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

ВІДЕО

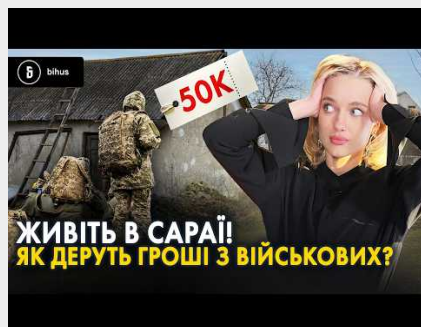
Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com